

NYHETSBRV 2011 10 19

CENTRUM FÖR MARXISTISKA SAMHÄLLSSTUDIER en bred och levande vänsterdebatt med förankring i marxistisk idétradition

Centrum för marxistiska samhällsstudier är en obunden stiftelse som verkar i en öppen anda för att främja samhällsvetenskaplig forskning och studier i en marxistisk idétradition för att bidra till en bred vänsterdiskussion.

Genom vårt nyhetsbrev sammanfattar vi vad som händer inom vänsterns idédebatt med särskild betoning på marxistisk teori. Seminarier, debattkvällar, politisk radio, filmklipp på nätet och digitala texter – oavsett om det sker i CMS egen regi eller från någon annan så samlar vi ihop det och sprider det.

Ungefär en gång i månaden skickar vi ut vårt nyhetsbrev, anmäl dig genom att skicka ett mail till cms@cmsmarx.org.

Vi tar tacksamt emot tips och information om kommande arrangemang, från hela landet och utomlands. Maila oss allt som kan vara värt att sprida.

Vi finns även på Facebook, för dig som begagnar dig av denna informationskanal.

I DETTA NYHETSBRV:

ÖSTERRIKISKA MARXISTER, DEL 1 - RUDOLF HILFERDING

EVENEMANG I STOCKHOLM:

TANKEVERKET: JAQUES RANCIÈRE, 24 OKT

ABF: KLASSAMHÄLLET, PANELDISKUSSION 10 NOV

ARENA: FACKET UTVECKLAS OCH FÖRÄNDRAS, SEMINARIUM 3 NOV

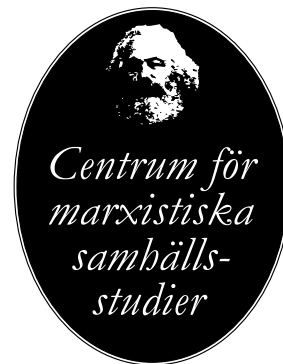
CMS MFL.: NACHRICHTEN AUS DER IDEOLOGISCHEN ANTIKE, FILM 5 NOV

CMS VERKSAMHET:

MISSAT SEMINARIUM? FILM OCH RADIO FRÅN TANKEVERKET OCH ABF

TVÅ NYA NUMMER AV SOCIALISTISKDEBATT

CMS PÅ SOCIALISTISKT FORUM 2011

CMS SERIE OM MARXISTER GENOM TIDERNA

EN ÖSTERRIKISK-TYSK MARXIST

Denna gång kommer turen till en marxist som kanske är mer bekanta för våra läsare, men som en del nog ändå tål att påminnas om. Han har egentligen inte en udda nationalitet, men då han oftast betecknas tysk kanske han förefaller mer udda som österrikare.

RUDOLF HILFERDING

Om än inte den som främst kommit att förknippas med den ”österrikiska marxismen” eller ”austromarxismen” så är Rudolf Hilferding nog otvivelaktligen den mest namnkunnige marxisten som någonsin fötts i Österrike. Han misstas ofta för att vara tysk då hans politiska gärning främst ägde rum inom SPD.

Som ung var umgicks han i samma kretsar som austromarxisterna Max Adler och Otto Bauer – den sistnämnda med vilken han sedermera skulle ge ut den ”Marx-Studien” där viktiga delar det som senare kom att betecknas austromarxism utvecklades.

Men mest känd, och mest aktuell idag, är Hilferding för sitt mastodontverk om Finanskapitalismen som han skrev 1910. Likt många andra mer svår genomträngliga verk är denna bok kanske mest känd genom den påverkan den hade på Lenins och Bukharins teorier, men är i sin egen rätt än idag ett av de främsta marxistiska verken om finanskapital. Hilferding såg finanskapitalismen som en annan typ av kapitalism än den kapitalistiska fas som Marx analyserar i de historiska passagera i *Kapitalet*. Så även om Marx analys av kapitalismen var korrekt i sina grundläggande moment hade finanskapitalets starka tillväxt ändrat tempot i den utveckling som Marx sett framför sig. I Hilferdings analys innebär finansialisering en centralisering av kontrollen av produktionsmedlen då de inte längre knyts till familjer, aristokratier, skrån etc. Den centraliseringen i händerna på ett fåtal finanskapitalister innebär en sorts genväg till socialismen, då det var mycket lättare att expropriera ett redan centraliserat ägande. Om en centralbank ägde övriga banker, ja desto lättare att ta över bankerna. De institutioner som följde på finanskapitalismen hade redan indirekt ställt under sig småföretagare, bönder osv. och därmed kunde arbetarklassen vinna mycket bredare stöd för att expropriera en så liten grupp som finanskapitalister.

Även om Hilferdings analys återaktualiserats så har invändningar rests mot hans tes att finanskapitalismen var en stabiliserande snarare än destabiliserande tendens i kapitalismens kriscykler – något som den andre berömde finans och kristeoretikern Henryk Grossman kritiserade.

Hilferding har även skrivit ett av de tidigaste försvararna för marxismen mot den ”österrikiska skolan” och marginalnyttoteorin inom den heterodoxa ekonomin i sina debatter med Eugen Böhm-Bahwerk. Den österrikiska skolan har återigen blivit på modet i och med nyliberalismens framfart, dock kanske främst förmedlad genom Hayek och Von Mises. Hilferding

För en kort översikt över marxistisk kris- och finanskapitalismteori rekommenderas varmt inledning till David Harveys *Limits to capital*. För den som helst läser på svenska rekommenderas att börja med t.ex. ”Kritiska utvikningar” i band 2 av Roman Rosdolskys *Kapitalets tillkomsthistoria* för en diskussion om b.l.a. Hilferding och Böhm-Bahwerk. Den finns att läsa online här;

<http://www.marxists.org/svenska/rosdolsky/1968/kth/07.htm#h94>

EVENEMANG I STOCKHOLM**TANKEVERKET'S HÖSTPROGRAM 2011****PÅ SÖDRATEATERN, MOSSEBACKE TORG 1-3, T-BANA: SLUSSEN, [WWW.SODRATEATERN.COM](http://www.sodrateatern.com)**

Tankeverket fortsätter att arrangera fantastiska föreläsningar med världens stora namn inom samtidens politiska teori och filosofi. Vi tipsar okritiskt om alla deras föredrag och vet att det kommer bli något av det intressantaste som händer i Stockholm i höst. För läsare av nyhetsbrevet som bor runt om i landet, fundera över ett stockholmsbesök i samband med något av dessa föredrag. Höstens föreläsningar ges på engelska.

Förköp rekommenderas som vanligt starkt. Biljetter köpes på Södra teaterns hemsida: <http://www.sodrateatern.com> eller genom att ringa deras biljettkassa på telefon 08 – 531 99 490.

MÅNDAG 24 OKTOBER, KLOCKAN 18.30-21.30**KAN VI FORTFARANDE TALA OM DEMOKRATI?****JAQUES RANCIÈRE OCH KIM WEST**

I en föreläsning och ett efterföljande samtal med Kim West kommer Jacques Rancière att diskutera demokrati och jämlikhet i förhållande till dagens politiska tillstånd. I sin föreläsning ställer sig Rancière frågan om och i vilken bemärkelse vi fortfarande kan tala om demokrati.

Jacques Rancière har sedan mitten av 60-talet varit aktiv på den franska intellektuella scenen och är författare en rad inflytelserika verk om estetisk teori och demokratiteori. På svenska finns sedan tidigare böckerna *Hatet mot demokratin* (TankeKraft förlag) och *Texter om politik och estetik* (Propexus).

Kim West är kritiker och översättare. Han är medlem av redaktionerna för SITE och OEI.

Föreläsningen ges på engelska

Föreläsningen är ett samarbete mellan Tankeverket, Södra Teatern och L'Institut Français.

14 NOVEMBER - DAVID HARVEY HAR STÄLLT IN

David Harvey har tyvärr tvingats ställa in sin föreläsning om Kapitalets gåta på grund av sjukdom. Nästa Tankeverket blir istället den 4 december, då Gayatri Chakravorty Spivak och Mikela Lundahl kommer samtala om "strategier på väg mot det estetiska"

EVENEMANG I STOCKHOLM**ABF: KLASSAMHÄLLET, PANELDISKUSSION****TORSDAG 10 NOVEMBER, KLOCKAN 18.00, ABF-HUSET, T-BANA: RÅDMANSGATAN**

Ofta talas om medelklassen som på olika sätt måste gynnas; alltså måste det också finnas en överklass och en underklass. Sällan talas om detta klassamhälle eller vad man egentligen menar med medelklassen. Klassamhället är frånvarande i den politiska diskussion. Varför?

Maria Oskarson, docent i statsvetenskap, Göteborgs universitet

Peter Persson, Riksdagsman (s)

Stefan Svallfors, professor i sociologi, Umeå universitet

Samtalsledare: Carl Tham

Fri entré

**TANKE
VERKET**

EVENEMANG I STOCKHOLM

ARENA: FACKET UTVECKLAS OCH FÖRÄNDRAS

TORS DAG 3 NOVEMBER, KLOCKAN 14.00-16.00, ABF-HUSET, T-BANA: RÅDMANSGATAN

arenagruppen

Det har varit tuffa år för den svenska fackföreningsrörelsen. Utmaningarna har avlöst varandra i form av offensiva arbetsgivare, globalisering, strukturförändringar, vikande medlemssiffror, den ekonomiska krisen och inte minst det stora medlemsraset i samband med regeringens a-kasseförändringar 2007.

Men utmaningarna har också sporrat de fackliga organisationerna till ett intensivt utvecklings- och förändringsarbete för att kunna svara upp mot medlemmarnas behov. I Arenagruppen tycker vi att information om detta inte når ut utanför de egna organisationerna i tillräcklig utsträckning. Vi har därför tagit initiativet till en seminariereserie på temat facklig utveckling och förändring där vi vill spegla den rörelse som idag finns i de fackliga leden. Detta är det andra seminariet i serien.

Om sanningen ska fram...

Akademikerförbundet SSR berättar hemligheten bakom varför förbundet är det mest växande Sacoförbundet. Seminariet kommer att handla om opinionsbildning, politik, yrkesfrågor och rekryteringsstrategier. Tid för samtal och diskussion kommer att finnas.

Medverkande: Stina Andersson, presschef Akademikerförbundet SSR och Linda Syrén, bitr chef yrkessektionen

Moderator: Johanna Lindell, Arenagruppen

Anmälan senast den 25 oktober 2011 till bengt.lindman@arenagruppen.se eller 070-53 88 315 så att vi vet hur många som kommer.

EVENEMANG I STOCKHOLM

FILM: NACHRICHTEN AUS DER IDEOLOGISCHEN ANTIKE
 AV ALEXANDER KLUGE, TYSKLAND, 2008, 9,5 TIMMAR + TVÅ PAUSER

LÖRDAG 5 NOVEMBER, KLOCKAN 10.30-20.00, ABF SUNDBYBERG, ESPLANADEN 3 C

T-BANA: SUNDBYBERGS CENTRUM

TRAILER: [HTTP://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=MScBLVJ-RJE](http://www.youtube.com/watch?v=MScBLVJ-RJE)

Nio och en halv timme lång och inte en minut för kort. Det här är filmen om den långt gångna Das Kapital-filmatiseringen som aldrig blev klar. Nachrichten aus der ideologischen Antike (ungefär "Meddelanden/Nyheter från den ideologiska antiken") är Alexander Kluges monument över Sergej Eisensteins strandade marxistiska mastodontprojekt. Nu kan du få chansen att se filmen i sin helhet! Den femte november kör vi (ja, det är en lördag)!

Det är den 12:e oktober 1927. En överarbetad och manisk Eisenstein sitter med 60 000 meter exponerad råfilm till det som ska bli Oktober, men har tankarna på annat håll. Han skriver i sin dagbok: "Beslutet står kvar att filmatisera Das Kapital efter Karl Marx' scenario." Förarbetet har varit långt. Med utgångspunkt i en vardagsscen där en arbetarkvinna kokar näringsfattig soppa åt sin arbetande make vill Eisenstein i samtida James Joyce-anda filmatisera Marx trebandsopus med innovativ klipptechnik. Ledord: de-anekdotosering.

Projektet avslutas aldrig. När Alexander Kluge 81 år senare ger ut filmen vi nu ska se, är det som ett monument över Eisensteins projekt; en allvarsam, tramsig, nyfiken, storögd, trångsynt exposé över Marx; en dokumentär om Eisenstein; en teckning över produktionsmedlen; en meditation över kapitalet, över vår tid. Till sin hjälp har Kluge personer som regissören Tom Tykwer, sociologen Oskar Negt och filosofen Peter Sloterdijk; till format har han valt allt: Eisensteins originalklipp; tämligen anskrämliga mellantexter ur word-arts fulare typsnittsväskor; Kluges signum talking heads-inslag; Koyaanisqatsisekvenser över bilfabriker och snabbköp. Nachrichten aus der ideologischen Antike liknar allt och inget du sett.

Visningen arrangeras av Centrum för marxistiska samhällsstudier, Alexander Berthelsen och Simon Junström i samarbete med ABF norra storstockholm. Filmen är vänligen utlånad av Goetheinstitutet i Stockholm genom Josefin Fürst.

Filmen visas i tre delar. Vi sätter igång klockan halv elva. Halv två tar vi trettio minuters lunchpaus. Klockan två sätter vi igång igen. Klockan halv sex tar vi en halvtimmes middag. Klockan sex kör vi igång igen, och är klara klockan nio. Tiderna är ungefärliga.

Filmen är på tyska med engelsk text.

Dag: Lördagen den 5:e november, klockan 10.30.

Inträde: 60 kronor = självkostnadspris för lunch, middag och kaffe.

OBS! Antalet platser är begränsat, vänligen OSA så snart som möjligt, men senast 3 november, på [denna länk >>](#)

/Alex, Simon och Centrum för marxistiska samhällsstudier.

Sergei Eisenstein

ur Nachrichten...

MISSAT ETT INTRESSANT SEMINARIUM?**FILM OCH RADIO FRÅN TANKEVERKET OCH ABF****BILDEN AV LATINAMERIKA I VÄSTVÄRLDENS MEDIER**

Den 24 september arrangerade CMS, Latinamerikagrupperna och Venezuelanätverket Resolver ett heldagsseminarium på ABF-huset i Stockholm. Detta filmades och finns nu på ABFplay. Bara att klicka på länkarna nedan och njuta. Vi försöker i så stor utsträckning som möjligt att spela in antingen video eller ljud av våra föredrag och publicera dem på internet, så att så många som möjligt kan ta del av vår verksamhet.

Del 1: De svenska mediernas rapportering.

Medverkande: Eirik Vold, Ernesto Abalo, Kajsa Ekis Ekman och Ivan Garcia

<http://www.abfplay.se/#aDBx4dCBXL75gPv5pF881w>

Del 2: Mediernas roll som opposition.

Medverkande: Salim Lamrani, Marianela Urdaneta och Pepe Viñoles

<http://www.abfplay.se/#GEEJZgnqu7IxO6AZbW2AfQ>

Del 3: Ny medielagstiftning i Latinamerika

Medverkande: Ernesto Abalo, Marianela Urdaneta och Francisco Contreras

<http://www.abfplay.se/#kDnAAgTAquqME4dB42WxoQ>

Del 4: Yttrandefrihet, det privata mediemonopolet och alternativa medier.

Medverkande: Maria-Pia Boëthius, Kajsa Ekis Ekman och Eirik Vold

http://www.abfplay.se/#lo4xKGyqD_eelB33M-MifQ

MARK FISHER PÅ TANKEVERKET

Tankeverkets seminarieserie på Södra teatern är nästan alltid utsåld och alltid väldigt intressant. De spelade in ljudet från Mark Fishers föreläsning den 29 september, om kapitalistisk realism, som finns att lyssna på här.

Mark Fisher på Tankeverket, i samtal med Samira Ariadad

<http://soundcloud.com/prekariatet/mark-fisher-11-09-29>

NYA NUMMER AV SOCIALISTISKDEBATT

#198 - VÄRLDENS BÄSTA OCH MEST JÄMLIKA VÅRD?

Sverige har kanske världens bästa sjukvård. Men ojämlikheten i vården växer. Inte minst i takt med att vinstintressen och vårdval brett ut sig, har vården allt mer kommit att fördelas mer efter efterfrågan och plånbok. Och mindre efter behov. I detta nummer av SocialistiskDebatt beskriver vi denna utveckling och försöker visa på möjligheter att bryta den.

Numret har tillkommit som en del av vänsterpartiets kampanj för världens bästa sjukvård och ger både bränsle och argument i debatten om vår gemensamma välfärds eventuella framtid.

#199 - FEMINISTISKA STRATEGIER FÖR ATT ÅTERTA INITIATIVET

Vad hände med feminismen efter valet 2006? Brann den upp samtidigt med Gudrun Schymans hundralappar eller talar de feministiska rösterna med så låg volym att de inte hörs? Det kommande numret av SocialistiskDebatt handlar om feministiska strategier. Vad som krävs för att formulera en feministisk politik. Om att våga prioritera och om organisering. Om att säga som det är – att feminism handlar om att fördela om makt och resurser. En feministisk kamp exkluderar inte – den är anti-rasistisk och icke-heterosexistisk. Den feministiska kampen handlar inte om enskilda individers välbefinnande, utan om strukturer som måste förändras.

Dessutom flaggar redaktionsgruppen för att jubileumsnumret #200 kommer innebära en rejäl tillbakablick, med gamla redaktörers urval av artiklar från hela tidningens utgivning.

CMS PÅ SOCIALISTISKT FORUM 2011

CMS storsatsar på Socialistiskt Forum i år. Förutom vårt vanliga bokbord, kommer vi arrangera tre pannediskussioner, en föreläsning och dessutom ha medlemmar engagerade i andra organisatörers arrangemang.

FEMINISTISKA STRATEGIER

En pannediskussion med Ulrika Vedin (LO), Ida Gabrielsson (Vänsterpartiet), Joa Bergold (LO) om feministiska strategier för vänstern idag. Samtalsledare Jennie K Larsson (Socialistisk Debatt) Var ligger fokus och var borde det vara? Med utgångspunkt i SocialistiskDebatts nummer om feministiska strategier.

HÖGERPOPULISMEN IDAG

Ett samtal om högerpopulism och islamofobi med utgångspunkt i sommarens händelser, men med klart fokus framåt. Med Ali Esbati, Rasmus Fleischer och ytterligare gäst.

VÄGAR TILL MAKT. MELLAN DÖDLÄGEN OCH STUNDENS HETTA.

Mathias Wåg, Roh-Nin förlag och Petter Nilsson, Socialistisk debatt, samt Jenny Lindal Persson, tidigare informationschef på vänsterpartiet, samtalar om nyutgivna klassiska texter från sociala rörelser och vänsterpartier från hela 1900talet. Vad har hänt? Vad är likadant? Vad lär de oss om dagens strider?

ARBETSFÖRNEDRINGEN: EN IDEOLOGIANALYS

Sedan överflödssamhällets tillkomst har den teknologiska utvecklingen mer än tredubblat arbetets produktivitet. Ändå har den arbetade tiden inte minskat. I flera länder ser vi istället hur den generella arbetstiden ökar, hur arbetet töms på mening och hur staten blir en allt viktigare aktör i strävan efter att "skapa jobb". Varför? Roland Paulsen ger sin analys av arbetsideologin och hur dess lager alstrats genom protestantism, industrialism, arbetarrörelse och identitetspolitik. Detta är den första delen i CMS föreläsningsserie om Arbete. Övriga föreläsningar kommer presenteras på Socialistiskt Forum

Vi ses på ABF-huset den 19 november!

